

Momentguide: Aktörer inom internationell politik

Tidigare var stater den enda verkligt betydelsefulla aktören på den internationella arenan. Efter andra världskriget har staterna engagerat sig i olika samarbeten, vilket gjort dagens internationella organisationer till mycket betydelsefulla aktörer. Under det här momentet ska vi bekanta oss med aktörer inom internationell politik, med särskilt fokus på, stater och internationella organisationer

För att få omdöme på momentet krävs att inlämningsuppgift lämnas in, läxförhör om EU och FN genomförs, samt deltagande vid skrivning.

Schema

	Ti	Fr
37	<i>Paneldiskussion utifrån olika teoretiska perspektiv (förra momentet)</i> Momentintroduktion. Introduktion: Stater (21-34)	Utrikespolitiska mål och medel (35-42)
38	Sveriges utrikespolitik (45-51) Uppgiftsintroduktion	Eget arbete
39	Internationella organisationer: Allmänt (s 53-59, 80-84) <i>Inlämningsuppgift: Sveriges utrikespolitik</i>	EU: Bakgrund och institutioner (60-73)
40	EU: Beslutsfattande (73-79) & BREXIT	<i>Läxförhör: EU</i> FN: Bakgrund och organisation (84-88)
41	FN:s utmaningar (88-93)	<i>Läxförhör: FN</i>
42	Sammanfattning och repetition	<i>Skrivning</i>
43	<i>Resurstid</i>	<i>Resurstid</i>

Material

Wollinger, Bo, *Internationella relationer - utblickar och insikter*, Lund 2013, s 21-96 samt utdelat och publicerat material på jji.se

Mål och innehåll

Undervisningen under momentet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om historiska förutsättnings betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.
3. Förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.
4. Förmåga att söka, kritiskt granska och tolka information från olika källor samt värdera källornas relevans och trovärdighet.
5. Förmåga att uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer.

Med utgångspunkt i följande punkter i det centrala innehållet:

- Olika aktörer, deras mål och medel samt hur dessa samspelar inom utrikes- och säkerhetspolitik. Den moderna nationalstatens utmaningar som en internationell aktör.
- Världskrigens och efterkrigstidens betydelse för etableringen av internationella institutioner. Olika former av organiserat samarbete mellan länder och sambandet mellan detta samarbete och den politiska och ekonomiska utvecklingen.
- Orsaker till och följder av samarbeten och konflikter.
- Samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.
- Källkritisk granskning, tolkning och värdering av informationen från olika medier och andra källor. Källhänvisning enligt vanliga system.

- Muntlig och skriftlig presentation i olika former som är vanliga inom området, till exempel debatter, debattartiklar, vetenskapliga rapporter och essäer.

Kunskapskrav

E	C	A
Eleven kan översiktligt redogöra för hur olika nationella och internationella förutsättningar och förhållanden påverkar och påverkas av internationella aktörer.	Eleven kan utförligt redogöra för hur olika nationella och internationella förutsättningar och förhållanden påverkar och påverkas av internationella aktörer.	Eleven kan utförligt och nyanserat redogöra för hur olika nationella och internationella förutsättningar och förhållanden påverkar och påverkas av internationella aktörer.
Eleven kan analysera orsaker till och konsekvenser av <u>samarbeten</u> och konflikter. I analysen använder eleven med viss säkerhet några relevanta begrepp, teorier, modeller och metoder.	Eleven kan analysera orsaker till och konsekvenser av <u>samarbeten</u> och konflikter. I analysen använder eleven med viss säkerhet några relevanta begrepp, teorier, modeller och metoder.	Eleven kan analysera orsaker till och konsekvenser av <u>samarbeten</u> och konflikter. I analysen använder eleven med säkerhet några relevanta begrepp, teorier, modeller och metoder.
Eleven diskuterar översiktligt lösningar på internationella konflikter och problem, kan ge enkla argument för olika ståndpunkter om globaliseringens konsekvenser och <u>betydelsen av internationella samarbeten</u> samt värdera ståndpunkterna med enkla omdömen.	Eleven diskuterar utförligt lösningar på internationella konflikter och problem, kan ge välgrundade argument för olika ståndpunkter om globaliseringens konsekvenser och <u>betydelsen av internationella samarbeten</u> samt värdera ståndpunkterna med enkla omdömen.	Eleven diskuterar utförligt och nyanserat lösningar på internationella konflikter och problem, kan ge välgrundade och nyanserade argument för olika ståndpunkter om globaliseringens konsekvenser och <u>betydelsen av internationella samarbeten</u> samt värderar ståndpunkterna med nyanserade omdömen.
I arbetet med samhällsfrågor kan eleven med viss säkerhet söka, granska och tolka information från olika källor, göra adekvata källhänvisningar samt göra enkla reflektioner om källornas relevans och trovärdighet. Eleven kan, med viss säkerhet och på ett strukturerat sätt, uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer.	I arbetet med samhällsfrågor kan eleven med viss säkerhet söka, granska och tolka information från olika källor, göra adekvata källhänvisningar samt göra välgrundade reflektioner om källornas relevans och trovärdighet utifrån syftet. Eleven kan, med viss säkerhet och på ett strukturerat sätt, uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer samt formulera sig självständigt i förhållande till källorna.	I arbetet med samhällsfrågor kan eleven med säkerhet söka, granska och tolka information från olika källor, göra adekvata källhänvisningar samt göra välgrundade och nyanserade reflektioner om källornas relevans och trovärdighet utifrån syftet. Eleven kan, med säkerhet och på ett strukturerat sätt, uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer samt formulera sig självständigt i förhållande till källorna.

Instuderingsfrågor

1. Förklara begreppen stat, land, nation och nationalstat.
2. Vad krävs, enligt folkrätten, för att en stat ska få kallas en stat?
3. Vad innebär det att en stat är suverän?
4. Vad är skillnaden mellan internationell politik, utrikespolitik och säkerhetspolitik?
5. Ge exempel på hur stater kan utöva makt.
6. Redogör för olika utrikespolitiska medel som kan användas inom utrikespolitiken.
7. Ange tre utrikespolitiska mål som kan anses vara gemensamma för alla stater.
8. Vilka olika informationskanaler används huvudsakligen inom utrikespolitiken? Ge även konkreta exempel.
9. Förklara skillnaden mellan permanent och temporär neutralitet.
10. På vilket sätt har den svenska säkerhetspolitiken i Sverige förändrats sedan 1990-talet?
11. Vad är en IGO? Ge även exempel på organisationer.
12. Vad är en NGO? Ge även exempel på organisationer.
13. Vad är det för skillnad mellan Nordiska Rådet och Nordiska Ministerrådet?
14. Vad är syftet med NATO?
15. Vad innebär artikel 5 i NATO:s stadgar?
16. Vad innebär PFF?
17. Vad menas med "det nya NATO"?
18. Vad menas med federalism och funktionalism?
19. Syftet med Kol- och stålgemenskapen (1951) var bland annat att säkra freden i Europa. Förklara hur detta hängde ihop (det vill säga vilket sambandet var mellan unionen och fred).
20. Romfördraget (1957) består egentligen av två fördrag.
 - a Vilka?
 - b Vad innebär dessa?
21. Vad är EFTA?
22. I och med Maastrichtfördraget, vilket även kallas Unionsfördraget (1993), förändrades EG till EU. Vad innebär detta, det vill säga vad är skillnaden mellan EG och EU?
23. Ge exempel på förändringar som genomfördes i samband med Amsterdamfördraget (1997).

24. En förändring av GUSP genomfördes från och med 2003. Vad innebär denna förändring?
25. Vad innebär Lissabonfördraget?
26. För att bli antagen till EU krävs det att staten uppfyller de så kallade Köpenhamnskriterierna. Vilka är dessa?
27. Hur utvecklades EU:s valutaunion, EMU?
28. Beskriv Ministerrådets arbetsuppgifter.
29. Beskriv Europaparlamentets arbetsuppgifter.
30. Beskriv Europeiska kommissionens arbetsuppgifter.
31. Beskriv Europeiska rådets arbetsuppgifter.
32. Hur går beslutsfattandet till i EU?
33. Vad är Europarådet?
34. Vad är OSSE?
35. Vad är WTO?
36. Hur och varför skapades FN?
37. Vilka av Säkerhetsrådets medlemsstater är permanenta?
38. Vad menas med veto?
39. Vem är FN:s nuvarande generalsekreterare?
40. Vad står R2P för och vad innebär det?
41. Vad menas med millenniemålen? Ge några exempel på dessa mål.

Inlämningsuppgift - Svensk utrikespolitik

Debattinlägg NATO: Börja med att kort sammanfatta vad NATO är, hur organisationen kom till och hur den utvecklats genom åren. Sverige har envist vidhållit sin neutralitetslinje, men än idag lever debatten om huruvida vi borde gå med i NATO eller inte. Redogör för olika ståndpunkter i frågan (referera till källor, t ex utrikespolitiska experter, representanter för Försvarmakten och politiska partier) och resonera dig sedan fram till din egen ståndpunkt som du motiverar väl. Använd också begrepp från den utrikespolitiska analysmodellen.

eller

Välj valfri aktuell svensk utrikespolitisk fråga och använd den utrikespolitiska analysmodellen för att fastställa maktresurser, medel, mål och aspekter av beslutsfattande.